

Poligon Barlangkutató Geológiai Hidrológiai Egyesület 2009-évi kutatási jelentése.

(Dvd. lemez mellékelve, fotókkal videóklippel.)
A kutatási jelentést írta: Szabó Gyula kutatásvezető

Kács község melletti kutatási területünk: Kácsi-forrásbarlang
(Bükk Nemzeti Park)

Örösúr-barlang

Hét Vezér-barlang

Szögliget Község melletti kutatási területünk: Szőlő-zsomboly
(Aggteleki Nemzeti Park)

Kácsi-forrásbarlang

A barlangban havi rendszerességgel végeztünk hőmérséklet, légösszetétel és denevérpuláció megfigyeléseket.

-Az üregnek alig mérhető, de állandó huzata van, átlagban: 0,1-0,2m/min. az akna felső 1/3-részen. A gyenge, minden mérési alkalommal kifelé áramló huzat miatt stabilnak mondható a hőmérséklet: 7,5-9,4 celsius fok közötti tartományban mozog.

A fent leírt okok, és a kis bejárat átmérő miatt, a hidegebb téli időben sem érvényesül a barlang zsákszerű jellege miatti túlhűlés. Erre bizonyíték a stabilnak mondható téli denevérpuláció. Létszámuk ált. 2-5db patkósorrú és 1-3db nagy patkósorrú denevér. Érdekességképpen megemlítendő, decemberben is láttuk őket kirepülni 10-17celsius fokos felszíni hőmérsékletnél. Októberben, valószínűleg a vándorlási időszak vége felé, 18-25db számunkra ismeretlen egyedből álló populációt is láttunk egy alkalommal.

-A légösszetétel jó, minden alkalommal 20,9tf% volt az Oxigén arány.

-A barlang alján ebben az évben nem tapasztaltuk a karsztvíz felbukkanást.

Örösúr-barlang

Az év túlnyomó részében sajnos folytatódott az előző évben tapasztalt nagymértékű széndioxid feldúsulás. A barlang felső lejárati szakaszában is többször életveszélyes mértékűre esett az oxigén arány. 17,9tf% oxigén arány az eddig mért minimum, a bejáratától függőlegesen 2,5m mélységben.

-Szerencsére az év vége felé többször is előforduló -6; -14celsius fokos időjárási periódusok nagyban elősegítették az üreg teljes kiszellőzését. Két alkalommal sikerült benne munkát végeznünk, a végpontról termeltünk ki a járatkitöltésből.

-Az eddig tervezett légrfrissítő berendezés csövének a rögzítőhelyeit is kialakítottuk.

Hét Vezér-barlang

Ha kisebb mértékben is, de erre a kutatási helyszínre is jellemző széndioxid feldúsulás.

Többnyire a depóácsolatunk szintje (kb. a barlang alsó egyharmadának felső pereme), a fentebb lévő frissebb levegő és az alsó bepangott rész határa.

Mindezek ellenére a barlangban többször tudtunk dolgozni. A műszakokat viszont le kellett rövidíteni, mert néhány órai munkavégzés után lecsökkent az oxigénszint a bányabiztonsági határ alá. A végponti törmelék kitermelését és a bowdenpályán való felszínre termelését ha kisebb mértékben is, de tudtuk folytatni.

-A többszöri, novemberi és december eleji felszíni hideg időszakok ennek az üregnek a kiszellőzését is elősegítették.

-Kb. 5-8 egyedszámú teletlen denevér állomány van a barlangban. Ezért egy alkalommal rövid ideig légösszetétel mérés miatt tartózkodtunk csak a helyszínen, hogy ne zavarjuk őket jelentősen.

Tavaszig a denevérek miatt szüneteltetjük itt a munkát.

Szőlő-zsomboly

A Szögliget fölötti Aranyos nevű régi szőlő-gyümölcsösben lévő barlangra még a hetvenes években hívták fel a figyelmünket. 40x60cm átmérőjű, a feltárás előtt még 3m mélységű függőleges, hévizes forráscsőhöz hasonló lyuk volt. A befoglaló kőzet kétféle kőzetből áll, de a legtöbb befoglaló anyag az a keményagyagos, töredezett mészkő.

A triász mészkő mellett sötét színű kemény, dolomitos mészkő is látható. Rétegződéseik vékonypados jellegűt mutatnak.

-A barlangot kitágítottuk 4,5m mélységig. Jelenlegi végpontját visszahullott bontási törmelék borítja, kitermelése folyamatban. A jelenlegi alján 150X80cm-es fülkévé tágul, mely egy K-Ény. tektonikus töréspont (keskeny, 5-10cm hasadék) ennek Ény-ága irányában lefelé tágul, alját kötött törmelék borítja.

-Télen-nyáron egyenletes, 0,1-0,3m/sec kizárólag felszín felé áramló huzat jön belőle.

A levegője minősége jó, 10 celsius fok körüli értékeket mértünk eddig.

-Az üreg általam feltételezett kialakulása.: Hasonlóképp „vegyes genetikájú” barlangról van szó, mint a közelben lévő Rejtekek-zsomboly. Langyosvizes behatású, hajdan statikus karsztvízszint bázisú forrásbarlang. A jelenlegi megfelelője (valószínűleg egy rendszer), a tőle nem messze lévő pálinkafőző forrása. Gyenge, későbbi víznyelő behatás sem kizárt, de nem lehetett katavotra, mert inkább statikus karsztvíz „tulfolyó” volt mint a fent említett pálinkafőző forrása a jelen időkben.

-A barlang jelentősége: Pillanatnyilag merész feltételezés, de hasonló jellegű barlang is kialakulhatott a hegy alatt, mint az esztramosi Rákóczi-barlang.